

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग पाच

वर्ष २, अंक ३]

मंगळवार, मार्च १५, २०१६/फाल्गुन २५, शके १९३७

[पृष्ठे ६, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक ७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानसभेत व महाराष्ट्र विधानपरिषदेत सादर केलेली विधेयके.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

महाराष्ट्र विधानसभेत दिनांक १५ मार्च २०१६ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आलेले खालील विधेयक, महाराष्ट्र विधानसभा नियम ११६ अन्वये प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :—

L. A. BILL No. VIII OF 2016.

A BILL

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA WATER
CONSERVATION CORPORATION ACT, 2000.

सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८.

महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ अधिनियम, २००० यामध्ये
आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक.

२००१ चा **ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ अधिनियम, २००० यामध्ये
महा. ३. आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, याद्वारे, भारतीय गणराज्याच्या सदुसष्टाव्या वर्षी, पुढील अधिनियम
करण्यात येत आहे :—

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ (सुधारणा) अधिनियम, २०१६ असे म्हणावे. संक्षिप्त नाव.

(१)

सन २००१ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम
क्रमांक ३ याच्या
कलम २५ ची
सुधारणा.

२. महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ अधिनियम, २००० याच्या कलम २५ मधील पोट-कलम (१) मध्ये,— २००१ चा
(क) “ रुपये २००० कोटी एवढ्या एकूण रकमेची ” या मजकुराऐवजी, “ रुपये १०००० कोटी महा. ३.
एवढ्या एकूण रकमेची ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;
(ख) “ पाच वर्षांच्या कालावधीमध्ये ” या मजकुराऐवजी, “ पंचवीस वर्षांच्या कालावधीमध्ये ”
हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन

महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ अधिनियम, २००० (२००१ चा महा. ३) यात, महाराष्ट्र राज्यात सामाजिक वनीकरण व पाटबंधारे प्रकल्प यांसह पाणलोट व जलसंधारण कामांचे प्रचालन, प्रवर्तन व शीघ्र विकास आणि नियमन करण्यासाठी विशेष तरतूद केली आहे व त्या प्रयोजनार्थ, महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ स्थापन करण्यात आले आहे.

२. उक्त अधिनियमाच्या कलम २५ चे पोट-कलम (१) यात अशी तरतूद करण्यात आली आहे की, राज्य शासन यासंबंधात वेळोवेळी यथोचितरीत्या केलेल्या विनियोजनाद्वारे, उक्त अधिनियमाखाली महामंडळाला आपली कामे पार पाडण्यासाठी आवश्यक असलेल्या भांडवलातील राज्य शासनाचा हिस्सा म्हणून, महामंडळाच्या निधीमध्ये रुपये २००० कोटी एवढ्या एकूण रकमेची तरतूद करील आणि असे अंशदान महामंडळाच्या स्थापनेच्या तारखेपासून पाच वर्षांच्या कालावधीमध्ये योग्य त्या हप्त्यांमध्ये विभागून ते चुकते करण्यात येईल. त्याचबरोबर, अशीही तरतूद करण्यात आली आहे की, राज्य शासन, यासंबंधात योग्यरीत्या केलेल्या विनियोजनाद्वारे, महामंडळाच्या निधीमध्ये प्रारंभी अंशदान म्हणून रुपये ५०० कोटी एवढी रक्कम भरील.

सन २०१४-१५ (मार्च २०१५) पर्यंत शासनाकडून महामंडळास रुपये १६०३.०८ कोटी एवढी रक्कम प्राप्त झाली आहे. राज्य शासनाकडून महामंडळाकडे हस्तांतरित करण्यात आलेल्या २९० योजनांसह जवळजवळ ४७८१ इतक्या योजना महामंडळाने हाती घेतलेल्या आहेत. ज्या ४४९१ योजनांना महामंडळाने प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे, त्या योजनांचा एकूण खर्च रुपये ४२०२ कोटी इतका आहे. त्यापैकी आतापर्यंत १२६७ योजनांची कामे पूर्ण करण्यात आली आहेत आणि त्यातून सुमारे ५८,८२१ हेक्टर इतक्या जमिनीची सिंचनक्षमता निर्माण करण्यात आली आहे. ३५१४ योजनांपैकी रुपये ९०८.४६ कोटी एवढ्या खर्चाच्या ११८४ योजनांची कामे प्रगतिपथावर आहेत आणि रुपये १९०६.४१ कोटी एवढ्या खर्चाच्या २३३० योजनांच्या कामांना स्थगिती देण्यात आली आहे. स्थगिती दिलेल्या २३३० योजनांपैकी जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत येणाऱ्या योजनांव्यतिरिक्त म्हणजे रुपये ५९.०० कोटी एवढ्या खर्चाच्या १०१ योजनांव्यतिरिक्त, रुपये १८२३.३३ कोटी एवढ्या खर्चाच्या उर्वरित २२२९ इतक्या योजना महामंडळाकडून रद्द करण्यात आल्या आहेत. म्हणून, सध्या महामंडळाकडे रुपये ९६७.४६ कोटी एवढ्या शिलकी खर्चातून १२८५ इतक्या योजना चालू आहेत.

३. मराठवाडा प्रदेशास मागील तीन वर्षांपासून दुष्काळाचा सामना करावा लागत आहे व त्यामुळे भूजल पातळी दिवसेंदिवस खालावत चालली आहे, आणि या प्रदेशाला पाणी टंचाईला तोंड द्यावे लागत आहे. पिण्याच्या पाण्यासाठी तसेच, जनावरांसाठी पाण्याचा पुरवठा टँकरद्वारे केला जात आहे. त्यासाठी शासन मोठ्या प्रमाणावर निधी खर्च करित आहे, विदर्भ व कोकण प्रदेश अनुशेषाखालील क्षेत्रात येतात. पावसाळ्यात जरी या क्षेत्रांत मोठ्या प्रमाणावर पाऊस पडत असला तरी, जलाशये योजनांच्या अनुपलब्धतेमुळे पावसाचे पाणी वाहून जाते. म्हणून, उन्हाळ्यात पाणी टंचाईला तोंड द्यावे लागत आहे. शासनास टँकरद्वारे पाणीपुरवठा करावा लागतो व त्यावर शासनाचा मोठ्या प्रमाणावर खर्च होतो. या परिस्थितीला तोंड देण्यासाठी, भूजलपातळी वाढविण्यासाठी तसेच जनता, पशू यांच्याकरिता पाण्याची उपलब्धता व शेतीकरिताची सिंचनक्षमता निर्माण करण्यासाठी जलसंधारणाची कामे अत्यंत आवश्यक आहेत.

४. शासनाने, २०१४-१५ या वर्षामध्ये महामंडळाचा रु. ४१९.६६ कोटींचा अर्थसंकल्प मंजूर केला आहे. सध्याच्या चालू असलेल्या कामांवरील रु. ९६७.४६ कोटी इतके महामंडळाचे सध्याचे दायित्व आणि कामे पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असलेला जवळपास ४ वर्षांचा कालावधी विचारात घेता, रु. ३१०० कोटींचा निधी आवश्यक असेल. त्याचप्रमाणे, पाणी टंचाईची तीव्रता कमी करण्यासाठी आणि शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या रोखण्यासाठी, नवीन कामे हाती घेणेही सर्वथा आवश्यक आहे. या प्रयोजनासाठी रुपये ६९०० कोटींचा अतिरिक्त निधी आवश्यक आहे.

५. महामंडळाने ६.१७ लाख हेक्टर इतक्या जमिनीची सिंचनक्षमता निर्माण करण्यासाठी योजना आखली आहे, त्यापैकी सिंचन विषयक कामे पूर्ण करून १.६१ लाख हेक्टर इतकी जमीन सिंचनाखाली आणण्यात येईल, व ती कामे सध्या सुरू आहेत. तथापि, येत्या १० वर्षांमध्ये जवळजवळ ४.५६ लाख हेक्टर इतकी जमीन, अद्याप सिंचनाखाली आणावयाची आहे. म्हणून, ही लक्ष्ये गाठण्यासाठी राज्यात नवीन कामे हाती घेणे आवश्यक आहे.

६. वरील वस्तुस्थिती आणि परिस्थिती विचारात घेता, शासनास, उक्त अधिनियमाच्या कलम २५ च्या पोट-कलम (१) च्या तरतुदींमध्ये यथोचितरीत्या सुधारणा करून त्याद्वारे उक्त महामंडळाला आपली कामे पार पाडण्यासाठी आवश्यक असलेल्या भांडवलातील राज्य शासनाचा हिस्सा म्हणून, महामंडळाच्या निधीसाठी राज्य शासनाकडून उक्त महामंडळाला देण्यात येणाऱ्या रकमेत रुपये दोन हजार कोटींवरून रुपये दहा हजार कोटी इतकी वाढ करणे आणि त्याचबरोबर, अशा अंशदानाच्या हप्त्यांची, पाच वर्षांच्या कालावधीऐवजी पंचवीस वर्षांच्या कालावधीमध्ये विभागणी करणे इष्ट वाटते.

७. वरील उद्दिष्टे साध्य करणे हा, या विधेयकाचा हेतू आहे.

मुंबई,

दिनांक १० मार्च २०१६.

पंकजा मुंडे

जलसंधारण मंत्री.

वित्तीय ज्ञापन

या विधेयकात, महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ अधिनियमान्वये महामंडळाची कामे पार पाडण्यासाठी महामंडळाला आवश्यक असलेल्या भांडवलातील राज्य शासनाचा हिस्सा म्हणून महामंडळाच्या निधीच्या रकमेत वाढ करण्याची तरतूद आहे. राज्य शासन, यासंबंधात वेळोवेळी यथोचितरीत्या केलेल्या विनियोजनाद्वारे, महामंडळाच्या निधीसाठी एकूण १०,००० कोटी एवढ्या रकमेची तरतूद करील.

राज्य शासनाच्या अंशदानाबाबतची वार्षिक आवर्ती खर्चाची अंदाजित रक्कम रुपये ८४० कोटी एवढी असून ही रक्कम, हे विधेयक राज्य विधानमंडळाचा अधिनियम म्हणून अधिनियमित झाल्यावर, राज्याच्या एकत्रित निधीतून राज्य शासनाकडून प्रदान करण्यात येईल.

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०७ अन्वये राज्यपालांची शिफारस
(महाराष्ट्र शासन, विधि व न्याय विभाग, आदेशाची प्रत)

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०७ याच्या खंड (३) अन्वये महाराष्ट्राच्या राज्यपालांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून, ते महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ (सुधारणा) विधेयक, २०१६ विचारात घेण्याबाबत महाराष्ट्र विधानसभेस शिफारस करीत आहेत.

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक : १५ मार्च २०१६.

डॉ. अनंत कळसे,

प्रधान सचिव,

महाराष्ट्र विधानसभा.